

med højskolekurset tage en lederuddannelse, som retter sig mod det frivillige og ulønnede foreningsarbejde inden for især idrættens organisationer.

Højskolens oprindelige idé var at skabe en skoleform for det folkelige fællesskab rettet mod hele landets ungdom. I første omgang lykkedes det ikke. Det stærke modsætningsforhold mellem land og by var højskolen en del af til omkring 1950.

Samfundsudviklingen i 1950'erne og 60'erne bevirkede, at nye grupper af unge søgte folkehøjskolen. Ungdommen fra det mekaniserede landbosamfund søgte over til serviceområderne i byerhvervene. Her var højskolen anvendelig som et sporskifte. De kortuddannede unge kunne få kontante kundskaber og øget den personlige udvikling og forståelsen for samfundet, så de kunne matche industrisamfundets krav.

Nu, hvor det almindelige undervisningssystem er blevet udbygget, spiller de grundlæggende skolefag kun en underordnet rolle i højskolernes undervisning. Til gengæld er de musiske fag som billedkunst, musik, teater, dans og idræt trængt frem. I højskolens ramme kan disse fag give de enkelte elever øget livsforståelse og opmuntre til samfundsmæssige aktiviteter. Det er et eksempel på, at hver generation finder sine emner og undervisningsformer.

Spændingen mellem den snævre faglige undervisning og den brede almene folkeoplysning har altid været til stede. Historisk har højskolerne befundet sig mellem »brødfag« og »åndsfag«. Det har bevirket, at der gennem tiden har været mange forsøg på at få folkehøjskolerne til at løse bestemte samfundsopgaver, og skolerne har ofte medvirket. Men har disse sideopgaver taget overhånd, har historien vist, at skolerne måtte holde fast i deres hovedopgave: den almene og folkelige oplysning, hvis de skulle overleve som folkehøjskoler.

Folkehøjskolerne i dagens samfund

Som alt andet har folkehøjskolerne ændret sig markant siden midten af forrige århundrede. I løbet af dette århundrede er et højskoleophold blevet til et møde mellem elever fra alle samfundslag og med alle mulige slags baggrund. Det har flyttet perspektivet undervejs, men målet er fortsat at sætte de enkelte undervisningsfag ind i en større sammenhæng. Det væsentligste er det, som har værdi på tværs af de forskelligheder, eleverne repræsenterer. Det

forpligtende fællesskab, som et højskoleophold er, tvinger højskolen til at lægge vægten på det alment gyldige. Der er noget alment i alle fag, og den gode højskole er den, der hele tiden trækker dette frem.

Nu står vi snart ved afslutningen af dette århundrede og stiller spørgsmålet om, hvad højskolerne kan udrette i det næste?

Et iøjefaldende træk ved samfundsudviklingen er, at vi er blevet mere individualistiske. Vi lever i et flerkulturelt samfund, hvor der er uoverskueligt mange muligheder for den enkelte til at skabe sin egen livsstil. Påvirkningerne kommer fra hele verden, afstandene betyder i dag meget lidt, det er muligt for næsten enhver ung at rejse ud, hvor som helst man vil.

Det store udbud af alle slags forbrugsgoder, som man egentlig ikke vidste, at man havde brug for, præger hverdagen for det store flertal af danskere. Velstanden er grundlaget for en ny frihed, som tidligere generationer ikke havde. Det gælder også uddannelse. Hvor det tidligere ofte var givet, hvad et ungt menneske skulle i gang med efter skolen, er udbuddet langt bredere og mere åbent for de unge i dag. Vi lægger til gengæld også stor vægt på, at alle bliver uddannet langt videre end førhen, og vi tilstræber, at alle får en kompetencegivende uddannelse.

Det har også ført til, at mange bruger lang tid på at vælge den rette uddannelse, og de flakker måske lidt rundt mellem tilbuddene, som til gengæld også rummer muligheden for at sammensætte sin egen individuelle uddannelse.

Jagten på et indholdsrigt liv både med hensyn til beskæftigelse og fritid, familie og materielle vilkår i et bæredygtigt miljø kan give mangel på holdepunkter. Et af de største problemer for mange er oplevelsen af manglende tid til en bedre tilværelse og manglende tid til at fordybe sig.

Den udvikling har fået betydning for fællesskabsfølelsen. Den har det ikke så godt i dag, og det kan der være mange grunde til. De tidligere tiders sammenhold på arbejdspladsen og i foreningerne er blevet mindre stabile. Man går ud og ind af forskellige fællesskaber, og det kan ikke undgå at blive mindre forpligtende. Når man hyppigt skal videre til den næste station på vejen, bliver de fælles erfaringer færre, og den fælles ansvarlighed svækkes. Et samarbejde er så let at opløse. Dette gælder beklageligvis også familien.